



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นสูง ที่มีภาระในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งสร้างสรรค์ และจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยเน้นความเป็นเลิศในการพัฒนาประชากรของประเทศ ให้มีคุณภาพสูงขึ้น และให้บริการวิชาการเพื่อประโยชน์ของสังคมและมวลมนุษยชาติลักษณะการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย จึงมีความเป็นสากล (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2534) ไม่ว่าจะอยู่แห่งไหน ในโลก คือเน้นสาระสำคัญของเรื่ององค์ความรู้ และเน้นกระบวนการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัย จึงต้องมีหน้าที่บุกเบิกแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในทุกศาสตร์ ทุกสาขา พร้อมทั้งถ่ายทอดให้ผู้อื่น ได้มีความรู้เพิ่มขึ้น และใช้ความรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ในการชี้นำสังคม (จรัส สุวรรณเวลา, 2530) ซึ่งภาระหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย (Perkin, 1973) แต่เดิมมุ่งเน้นการเรียนการสอน เท่านั้น ต่อมาปรับภาระเพิ่มขึ้นเป็นมุ่งเน้นการวิจัย การให้บริการแก่สังคม และการคิดสร้างสรรค์ความเป็นประชาธิปไตยของชุมชน สำหรับมหาวิทยาลัยของไทย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533) มุ่งเน้น 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการให้กับ กำลังคนให้มีความรู้ในวิชาชีพชั้นสูง มีความเจริญงอกงามทางความคิด สติปัญญา ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านการบริการสังคมเพื่อเป็นแหล่งวิทยาการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา สังคมและชุมชน และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคนให้มีความพร้อมด้านคุณภาพและ จริยธรรมให้สามารถดำเนินชีวิตอื่นมีคุณค่าแก่สังคม และจรรโลงสิ่งที่ดีงามให้สืบทอดต่อไป การจัดการ อุดมศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้วนั้น มหาวิทยาลัยจะต้องยึดหลักการบริหารใน 2 ประการ คือ หลักความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) และความมีอิสระ ในการดำเนินการกิจ (Autonomy) (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2530)

การดำเนินการกิจของมหาวิทยาลัยจะแปรเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคม เช่น การเปิดมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิต ออกไปรับราชการ ต่อมามุ่งการเผยแพร่การศึกษาด้านกฎหมาย ด้านการเมือง มุ่งการศึกษา

ค้นคว้าเฉพาะทาง และมุ่งกระจายการศึกษาออกสู่ส่วนภูมิภาค จึงเกิดมหาวิทยาลัยขึ้นอีกหลายแห่งทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมอยู่ตลอดเวลา แม้จะมีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นถึง 8 แห่งแล้ว ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ที่จะเข้าศึกษา เพราะเป็นมหาวิทยาลัยในระบบปิดทั้งหมดที่ต้องมีการสอบคัดเลือก และจำกัดจำนวนรับ จึงมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ ทั้ง ๆ ที่มีความสามารถที่จะเรียนได้ ซึ่งบางคนก็เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทำให้สูญเสียเงินตราของชาติปีหนึ่งๆ ไม่น้อย รัฐบาลจึงจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นอีกแห่ง คือ "มหาวิทยาลัยรามคำแหง" ขึ้นในปี พ.ศ. 2514 โดยมุ่งหวังในการแก้ปัญหาสังคมใน 3 ด้าน คือ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514)

1. เพื่อการมีสถานที่เรียนแบบตลาดวิชาสำหรับนักศึกษาทั่วไป
2. เพื่อการสร้างคุณภาพ ความรู้ความสามารถของประชาชนให้สูงขึ้นทัดเทียมกับอารยประเทศ
3. เพื่อสกัดกั้นไม่ให้นักศึกษาไปหาสถานที่เล่าเรียน ในต่างประเทศ ซึ่งทำให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศปีละมาก ๆ

นับว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่มีการจัดการเรียนการสอน โดยมีการบรรยายในชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัย และบรรยายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง ตำรา ฯลฯ โดยที่นักศึกษาสามารถเลือกวิธีเรียนได้ โดยเรียนจากชั้นเรียน หรือจากสื่อการสอนหรือศึกษาด้วยตนเองจากตำราของมหาวิทยาลัยก็ได้ต่อมาในปีการศึกษา 2520 มหาวิทยาลัยเริ่มมีปัญหาคาดแคลนสถานที่เรียนขึ้น จึงแก้ปัญหาโดยงดบรรยายสรุปในมหาวิทยาลัยสำหรับนักศึกษาปีที่ 1 แต่จัดบรรยายสรุปที่มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ในส่วนภูมิภาคแทน โดยให้สถาบันเหล่านั้นเป็นศูนย์บริการส่วนภูมิภาค ต่อมาในปีการศึกษา 2522 ได้มีนักศึกษาสมัครเรียนมากที่สุดจำนวน 117,049 คน รวมนักศึกษาเก่าที่มีอยู่เป็นจำนวนมากถึง 400,000 คน ทำให้มหาวิทยาลัยยังมีปัญหาคาดแคลนสถานที่เรียนมากขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงทำเรื่องเสนอรัฐบาลขอขยายอาคารสถานที่จัดการศึกษาให้เพียงพอ มิฉะนั้นคงต้องจำกัดจำนวนรับ รัฐบาลจึงตั้งคณะกรรมการขึ้นแก้ปัญหา โดยมีปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน ในที่สุดคณะรัฐมนตรีมีมติให้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดวิทยาเขตแห่งใหม่ในกรุงเทพฯ ได้อีกหนึ่งแห่ง เพื่อรองรับนักศึกษาโดยไม่จำกัดรับอีก 2 ปีการศึกษา หลังจากนั้นให้จำกัดจำนวนรับได้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2522)

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง นอกจากจะมีปัญหาด้านสถานที่เรียนคับแคบแล้ว ยังมีปัญหาด้านการบริหารงานภายใน เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มจะกลายเป็นมหาวิทยาลัยปิดมาตั้งแต่ พ.ศ.2519 (พจน์ น้อยแสงศรี, 2519) แต่ในปี พ.ศ.2523 มหาวิทยาลัยมีการเปลี่ยนวิธีการสรรหาผู้บริหารระดับอธิการบดีจากแต่งตั้งเป็นเลือกตั้ง ทำให้นโยบายเปลี่ยนจากการจะจำกัดรับเป็นมหาวิทยาลัยเปิดตามเดิม พร้อมทั้งขยายศูนย์บริการส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นจาก 10 แห่ง เป็น 12 แห่ง และในปี พ.ศ.2524 ขยายเพิ่มเป็น 15 ศูนย์ มีการขยายการบรรยายสรุปสำหรับนักศึกษาปีที่ สอง สาม และสี่ด้วย (อภิรมย์ ณ. นคร, 2525) หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2527 ได้มีการยุบศูนย์บริการส่วนภูมิภาคเหลือ 9 แห่ง และในปี พ.ศ. 2529 ได้งดการบรรยายสรุปโดยย้ายศูนย์บริการวิชาการไปไว้ที่ห้องสมุดประชาชน มีการบริการตำรา เทปคำบรรยาย และเอกสารอื่น ๆ แทน และมีการเปิดใช้วิทยาเขตปทุมธานี-สุวรรณ-ภาศรี ที่บางนา-ตราดเป็นสถานที่เรียนของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้มหาวิทยาลัยต้องเพิ่มภาระการบริหารแบบมีวิทยาเขตขึ้น สำหรับด้านหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอนในระยะเริ่มแรก มีการเปิดสอน 4 คณะ คือ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ.2516 ได้เปิดเพิ่ม คณะรัฐศาสตร์ และในปีถัดไปได้เปิดคณะวิทยาศาสตร์ และในปี พ.ศ.2531 ได้เปิดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นใน 3 หลักสูตร คือ เคมิประยุกต์ เศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน ในปีการศึกษา 2537 มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี 44 สาขา ปริญญาโท 18 สาขา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537) สำหรับในระดับปริญญาโทนักศึกษาจะต้องผ่านการสอบคัดเลือก จึงจะเข้าศึกษาได้ จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมีการขยายโปรแกรมการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี มีการพัฒนาการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น มีการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อรับผิดชอบการผลิตสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบปิดและเปิด ทำให้อาจารย์และบุคลากรสายอื่น ๆ ต้องทำงานหนักตามไปด้วย สำหรับด้านการบริการนักศึกษามหาวิทยาลัยจัดให้มีสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล ให้บริการด้านงานทะเบียนนักศึกษาทั้งหมดตั้งแต่แรก เข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา มีสำนักหอสมุดกลาง ให้บริการยืมหนังสือ และการบริการค้นคว้าในห้องสมุด มีสำนักพิมพ์จัดพิมพ์ และจำหน่ายตำรา และมีสำนักเทคโนโลยีทางการศึกษาให้บริการผลิตสื่อต่าง ๆ มีกองบริการวิชาการ ให้บริการด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน พัฒนาอาจารย์ ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาสื่อการสอน และมีกองกิจการนักศึกษาให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นการออกค่ายการจัดกลุ่มนันทนาการ กีฬา ดนตรี

บำเพ็ญประโยชน์และการเมือง ในปี พ.ศ. 2522 เป็นปีที่มีนักศึกษามากที่สุด ต่อมายอดจำนวนผู้สมัครลดลงเรื่อย ๆ ประกอบกับงบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้รับจากรัฐมีจำนวนจำกัด และมหาวิทยาลัยไม่สามารถขึ้นค่าหน่วยกิตให้สูงขึ้นได้ ทำให้มหาวิทยาลัยต้องหันมาทบทวนนโยบาย ด้านการใช้จ่ายต่าง ๆ รวมทั้งการจ้างลูกจ้างงบรายได้ของมหาวิทยาลัยให้ลดลง จึงจำเป็นที่มหาวิทยาลัยต้องมีการบริหารและการจัดการที่ดี ตลอดระยะเวลา 22 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยมีความก้าวหน้าในเชิงวิชาการเป็นอย่างมาก มีการขยายโปรแกรมการศึกษา และกระบวนวิชาเพิ่มมากขึ้น จาก ปี พ.ศ. 2514 มี จำนวน 99 กระบวนวิชา ถึง ปี พ.ศ. 2536 มีจำนวน 1461 กระบวนวิชา คณาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น นวัตกรรมที่ออกไปมีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปจำนวนบัณฑิตที่ผลิตไปแล้วทั้งหมดจนถึงปัจจุบัน (2537) มีทั้งสิ้นจำนวน 284,683 คน นับว่ามหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยก็ประสบปัญหาในเรื่องการบริหารงานภายใน มีการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก อันเนื่องมาจากระบบการเลือกตั้งผู้บริหารในทุกระดับ การจัดระบบการศึกษาทั้งระบบเปิดและปิดอยู่ด้วยกัน ทำให้ต้องลงทุนมากบุคลากรทุกฝ่ายต้องทำงานหนัก และต้องอาศัยผู้มีความชำนาญด้านเทคโนโลยีระดับสูง จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการคาดการณ์แนวโน้มต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า ดีกว่าจะตามแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเหมือนดังอดีตที่ผ่านมา ระกอบกับสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร มีการแข่งขันกัน ในเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและคอมพิวเตอร์มากขึ้น การศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแผนระยะยาวในอนาคตของมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษา ระยะยาว (พ.ศ. 2533-2547) ของทบวงมหาวิทยาลัย

จากกรอบแนวคิดของแผนอุดมศึกษาระยะยาวดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอนาคตภาพของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยวิธีการสืบค้นเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ซึ่งจะศึกษาภาพรวมทั้งหมด (Holistic) ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต ซึ่งจะดีกว่าการศึกษาภาคตัดขวาง การศึกษานี้ไม่มีการควบคุมตัวแปรและไม่ใช้การยืนยันทฤษฎี แต่เป็นการอธิบายเรื่องราวในแต่ละช่วงเวลา เป็นลักษณะการวิจัยสถาบันในรูปกรณีศึกษา (Case Study) เป็นการศึกษาภาพรวมทั้งหมด ซึ่งจะเห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงภายในมหาวิทยาลัย และการเปลี่ยนแปลงภายนอก ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน

จะเป็นฐานในการทำนายอนาคตต่อไป ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้จะมีประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ เพื่อนำไปสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ และป้องกันหรือขจัดอนาคต ที่ไม่พึงประสงค์ในการบริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการศึกษา ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอดีต ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง พ.ศ.2514 จนถึง พ.ศ.2535
2. เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการศึกษา และปัญหาอุปสรรคการดำเนินการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปัจจุบัน (พ.ศ.2536-2537) ในฐานะมหาวิทยาลัยเปิด
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ควรจะเป็นในอนาคต 15-20 ปี ข้างหน้า

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาลักษณะการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยใช้เกณฑ์แบ่งเวลา คือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการได้มาซึ่งผู้บริหาร และเมื่อเปิดสอนระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี
 - ระยะที่ 1 ตั้งแต่ พ.ศ.2514-2522 เป็นระยะที่มหาวิทยาลัยเริ่มดำเนิน ซึ่งในการบริหารนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้มาจากกาแต่งตั้ง
 - ระยะที่ 2 ตั้งแต่ พ.ศ.2523-2530 เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารมหาวิทยาลัย โดยมีผู้บริหารสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก
 - ระยะที่ 3 ตั้งแต่ พ.ศ.2531-2537 เป็นระยะที่เริ่มเปิดการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
2. การศึกษาแนวโน้มในอนาคตจะศึกษาโดยมองอนาคต 15-20 ปีข้างหน้า
3. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) และเป็นการสัมภาษณ์แบบมีปฏิสัมพันธ์

(Interactive Interview) จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นนักวิชาการ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย รามคำแหง ทั้งใน อดีต ปัจจุบัน จำนวน 68 คน

4. การศึกษาข้อมูลใช้วิธีการสืบค้นเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ซึ่งเป็น วิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ผสมกับวิธีอื่นๆ คือการศึกษาข้อมูลในอดีตจะใช้ ร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) โดยศึกษาจากข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยในอดีต จำนวน 20 คน สำหรับการ ศึกษาข้อมูลในปัจจุบัน จะร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการศึกษา ข้อมูลต่าง ๆ จากสถิติที่มีอยู่ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารในปัจจุบัน จำนวน 26 คน สำหรับการศึกษาค้นคว้าในอนาคตจะใช้ร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมานานกว่า 10 ปี และยังรับราชการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ใน ปัจจุบัน จำนวน 22 คน ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในอดีตและปัจจุบัน รวมผู้ทรงคุณวุฒิในการมองอนาคต ภาพของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 68 คน

5. วิธีการศึกษาทุกขั้นตอน จะใช้กระบวนการศึกษาโดยวิธีการสืบค้นเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry Process) ของ กูบา และ ลินคอล์น (Guba and Lincoln, 1985)

6. การศึกษาลักษณะการจัดการศึกษาจะแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้าน การเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามกรอบการศึกษาแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533-2547) ของทบวงมหาวิทยาลัย (2533)

7. การนำเสนอข้อมูลอนาคตภาพของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จะนำเสนอเป็นแผน ภาพต้นไม้ของทางเลือกอนาคต (Tree of Alternatives Futures)

8. การประเมินข้อสรุปอนาคตภาพของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จะใช้รูปแบบการ อ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (The Conniosseurship Model) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหา- วิทยาลัยรามคำแหง นักการอุดมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจาก 7 กระทรวงที่รับผิดชอบการจัดการ ศึกษา คือ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง มหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม และกระทรวงแรงงานฯ จำนวน 21 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. การจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของมหาวิทยาลัยที่ครอบคลุมด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ ด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม
3. ด้านการบริหารมหาวิทยาลัย หมายถึง การจัดดำเนินการ การจัดระบบ ระเบียบ ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมีระบบการบริหารทั่วไป การวางแผน การบริหารทรัพยากร การเงิน งบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และการประเมินผล ในกิจการทุกประเภทของมหาวิทยาลัย
4. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดหลักสูตรโครงสร้างหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา ลักษณะการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การวัดและการประเมินผลการสอบ
5. ด้านการบริการวิชาการ หมายถึง ลักษณะการบริการวิชาการ การอำนวยความสะดวก การให้ความรู้แก่นักศึกษา อาจารย์ ชีวราชการของมหาวิทยาลัย และการบริการบุคคลภายนอก รวมทั้งบริการต่อเนื่องๆ
6. ด้านการวิจัย หมายถึง การพิจารณารายละเอียดโครงการเสนอขอรับทุนวิจัย การจัดสรรงบประมาณ การอบรมให้ความรู้เรื่องการวิจัย การขอทุนวิจัยจากแหล่งเงินทุนภายนอก การเผยแพร่งานวิจัยและการทำวิจัย
7. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การเผยแพร่ความรู้ การจัดตั้งองค์กรทางวัฒนธรรม
8. การสืบค้นเชิงธรรมชาติ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจของมนุษย์ โดยวิธีการสืบค้นข้อมูลเอกสาร สอบถามและการสังเกต อย่างมีขอบเขตบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า จะสามารถเชื่อมโยงจากสิ่งที่รู้ไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ได้ โดยจะเริ่มต้นจากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ (Natural Setting) ศึกษาภาพรวมทั้งหมด (Holistic) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ "คน" มีการตรวจสอบความรู้ที่มีอยู่ แต่ยังไม่ปรากฏ (Utilization of Tacit Knowledge) ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Quality Method) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีอุปนัย

(Inductive Data Analysis) สิ่งที่ค้นพบเป็นข้อสรุปที่เรียกว่า "Grounded Theory" การออกแบบการวิจัยจะสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ (Emergent Design) มีการประเมินผลข้อสรุปที่ได้มา (Negotiated Outcomes) การรายงานผลทำเป็นกรณีศึกษา (Case Study Report) และเสนอข้อมูลเป็นแบบการตีความภาพแสดงความหมาย (Idiographic Interpretation) เกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือใช้เกณฑ์เชิงธรรมชาติ 4 เกณฑ์ คือ ความน่าเชื่อถือ (Credibility) การถ่ายโอนสู่ภายนอก (Transferability) การวางใจได้ (Dependability) และการยืนยันได้ (Confirmability)

9. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้บริหารภายในมหาวิทยาลัยทั้งในอดีต ปัจจุบันในระดับ นายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน และนักวิชาการในสายอาจารย์ สายนักวิชาการ และสายธุรการ ที่รับราชการในมหาวิทยาลัยมานานกว่า 10 ปี และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งประกอบด้วย นักการอุดมศึกษาไทย และผู้ทรงคุณวุฒิที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา 7 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงแรงงานฯ

10. ม.ร. หมายถึง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

11. สภาฯ หมายถึง สภามหาวิทยาลัยรามคำแหง

12. พ.ร.บ. หมายถึง พระราชบัญญัติ

13. การสัมมนา หมายถึง การสัมมนาแบบอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ 2 มีนาคม 2538 ที่ โรงแรมอินเตอร์เพลส หัวหมาก

14. เอกสาร หมายถึง เอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบประวัติและพัฒนาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอย่างละเอียด
2. ได้ทราบลักษณะการเปลี่ยนแปลงในเชิงประจักษ์ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงจนถึงปัจจุบันอย่างครบถ้วนโดยละเอียด ได้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของมหาวิทยาลัยในทุกด้าน เพื่อผู้บริหารในช่วงต่อไปจะได้หาทางแก้ไขในจุดที่บกพร่อง และให้การสนับสนุนในส่วนที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ทราบแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งในลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อหาวิธีป้องกันลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ไม่ให้เกิด หรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และให้การสนับสนุนลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดได้เร็วขึ้น
4. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่สำคัญ ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการพัฒนามหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งในทุก ๆ ด้าน
5. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษาระบบเปิดของประเทศไทยต่อไป
6. ช่วยให้ทุกคนตระหนัก ที่จะสร้างอนาคตที่ดี ๆ ให้มหาวิทยาลัย